

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. I. An verè, & propriè, assumpsisse hominem dicatur Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

quod speciale est unicuique, vt constat ex controu. de Trinit. d. de constitutione personarum. Imo, & in physicis materia quæ communis compositis est, nullius ratio constitutiva dicitur, sed sola forma. Sed quidquid de hoc sit: vel personalitas secundæ personæ, siue verbalitas, seu ratio specialis Verbi, formaliter differt ab essentia diuina, vel illam includit. Si primum cum homo solum dicat formaliter personalitatem, licet essentia extra essentialis sit, aut personalitas, quam in recto dicit non est extra essentialis ipsi. Si autem personalitas essentialiter in sua formalitate claudit essentiam, homini, qui dicit in recto personalitatem, neque esse extressentialis essentia diuina, vt contendis.

3 Ratio ergo eius locutionis Patrum, *Deus est mortuus subit initium, est recens, seu incipit esse*: & difficultatis eis omnibus propositionibus communis desumi ex eo posse videtur, quod personalitas de suo formali conceptu non claudit esse, siue existentiam, sed existentiam, & entitatem essentia, cui identificatur iure identitatis sit ens, & existat: cum autem æternitas, existentiam, & entitatem, siue esse diuinum, vt attributum formaliter consequantur, personalitas præcisè æternitatem minimè habeat formaliter: quare de duratione naturæ, cui formaliter, & præcisè sumpta adiungitur, cuiusque denominationes alias subit censeripotero. Cum autem in hac propositione *Deus est mortuus, incipit esse, rectum solum dicat personalitatem præcisam*, non dicit æternitatem: prædicatum autem illam remouet præcisè in audientium mente, solumque illam ex humanitate, cuiusque duratione censer, non ex propria, & physica intrinseca duratione æternitatis. Sed contra est: inceptionem, & destitutionem physicam dicere physicam negationem essendi rei, siue absolutum physicum non esse illius a parte ante, vel a parte post, cui non satisficit eiusmodi præcisionibus metaphysicis. Deinde fallum est personalitatem, licet de suo conceptu formali, non dicat existentiam, siue entitatem posse existere, & esse, atque durare absolute existentia, & duratione humanitatis, cui adiungitur per vnionem.

4 Solida ergo ratio est & planior, inceptionem & destitutionem rerum, quæ ante incarnationem dicebat absolutam negationem intrinseci solum, & essentialis esse earum post incarnationem, atque in idiomatum communicatione ex vfu Patrum extensam esse, vt significet etiam negationem absolutam alterius esse non intrinseci, & essentialis, cum quo tamen personalitas, de qua inceptio, vel destitio enuntiantur, vnium suppositum, & personam constituat, vt sic clarius contra Nestorium, vnitatem personæ in Christo docerent, & contra alios non esse phantasticam, sed veram, & substantialem humanitatem assumptam. Nec mirum, quod extensæ à Patribus ex voces ad eiusmodi significationem sint: cum illud esse humanitatis assumptæ, & absolute ac simpliciter esse sit, atque absolute vnium cum personalitate aliena, æquè atque cum propria constituat, ac proinde deesse alienæ, vt sic loquar, naturæ, perinde atque de esse propriæ personalitatis censeatur.

Dices ergo, poterit dici absolute: Deus ante incarnationem non fuit, vel non fuit ab æterno. Respondeo eodem modo argui ex illa propositione ab omnibus admissa, Deus est mortuus. Respondeo nostras propositiones non licere per negatiuas hæcè resoluere: tum quia ex vfu Patribus, & Scholasticis nunquam fuisse, tum quia ob malignantem negationum naturam scandalosiores sunt, quam per nomina positiua inceptio-nis, quæ ipso sono ratione alicuius positiui esse extrinseci Deo conuenire demonstrant, quod negationibus non insinuantur.

Obicit Hurtado Deum per communicationem idiomatum non dicens, siue existere: ergo nec per illam dicitur incipit esse. Non vrget: quia prædicata vtri-que naturæ communia de neutra per communicatio-nem. *R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.*

nem idiomatum dicuntur: sed quæ ita alteri conueniunt, vt alij non competant: esse autem, & existere, commune vtri-que prædicatum est; aut incipere esse ita humanitati conuenit, vt Deitati non conueniat: quare hoc per communicationem idiomatum de concreto Deitatis dici potest, secus illud. Vide solutionem aliam difficultatis huius versatæ à nobis datam d. i. q. 3 cert. 3. n. 6.

DISPUTATIO III.

De reliquis modis loquendi in materia de Incarnatione.

BSOLVIMVS hætenus difficultates omnes, quæ circa modos loquendi per communicationem idiomatum in præ-senti materia de incarnatione possent occurrere. Iam de aliis loquendi modis, qui ad idiomatum communicationem non spectant, sed ex aliis pendent principijs singularitatem disputandum erit.

QVÆSTIO I.

An verè, & propriè assumpsisse hominem dicatur Deus?

Locutionis, modique solum dicendi quæstio hæc inter Catholicos est, quibus planè contra Eusebium, & Nestorium conuenit Dei filium naturam humanam physicam ad seipsum hypotheticam vnione assumpsisse: ita, vt veraque natura, & hominis, & Dei inconfusa, neque altera in alteram conuersa periret non autem assumpsisse humanam personam. Atque id quidem rite, rectèque hac propositione *Deus assumpsit humanitatem*, à Theologis explicatur. An verò itidem eadem Catholica veritas sermonis, & sensus proprietate & rigore, præfixa etiam propositione *Deus assumpsit hominem*, verè proflus, & citra erroris periculum explicetur? in quaestionem vocatur.

CERTAMEN I.

Nonnulla pro disputationis libertate, & expeditione prænotantur.

1 Aduertendum in primis est quaestionis huius (de modo loquendi, vt dixi, inter Catholicos) eò tandem litem totam deuolui: an scilicet, eadē propositione personæ humanæ à filio Dei assumptio significetur, licet physica vnionis (quam tamen negabat Nestorium, qui solum affectiuam Dei, & hominis vniones per excellētia gratiæ dona in Christo admittebat) seminestorianismus contra fidem Catholicam admitteretur, quatenus duplex cum Nestorio persona in Christo admittitur: Cum autem propositionum proprius sensus è propria vocum, quibus constat, significatione omnino pendeat; in vocis *homo* significatum proprium Theologicum examinandum trahenda lis erit: an personam humanam? An naturam solum? an vtrumquè significet?

2 Aduertendum est secundò nos de hac propositione

RRrr 2 tionē

tionem nudè, ac secundùm se sumptâ præsentem quæstionem exagitare: nullis in aliter sentientes dicitur, aut irrisionibus; nullis item particulis additis, quibus à sensus sui proprietate decidat, aut legentibus decidere videatur, siue in alium sensum possit à malè animatis astu defecti: id quod notatum maxime velim, vt malè de ea propositione censurentur præcipuis obiectionibus, & terriculamentis occurrant; liberrimè que eius examen, & discussionem proponam. Aiunt enim, (& verè) iussu regij Senatus inquisitionis supremæ, commentarium Ludouici Viues totum capitulum 17. lib. 9. de ciuitate Dei, iam pridem fuisse oblitteratum: quod eam propositionem ibi à S. Augustino assertam defenderet: iussu item Toletani eiusdem inquisitionis tribunalis simili propositione à Doctore Ioanne Martinez Primario Theologia Complutenfis Magistro professore, in suis libris de generatione assertæ additum fuisse *caute lege*, quasi non admodum tuti, sed obnoxij errori sensus.

3. Cæterum in Ludouico Viues fati ad eam sententiam peccati esset, vt non illud solum, sed reliqua eius generis commentaria expungerentur. Animi scilicet elatio, quam id genus hominibus angustæ aded, ac limitatæ facultatis compræhensio plerumque facit: qua è Calepino solo grauioribus facultatum melius aliis difficultates dirimerè præsumunt: id quod si legibus, ne ab ipsis vsquam tentaretur, cautum foret, Erasmus tot hæresum oua, quæ postmodum fouente, fauenteque Diubolo huiusæ sæculi nouatores excluderunt, minimè posuisset. Præterea Viues, Vasquio citando nobisque ipsis testibus, sola Theologorum vniuersim, ac proinde Theologia Scholastica irrisione eam propositionem ibi tuebatur: quo, & illud, & pleraque similibus irrisionum plena commentaria suspecta, in fide fecit: quæ, vt bonam omnem Theologiam Scholasticam progignit, ita ab ea solum viriliter defenditur, & conseruatur; quare merito ea omnia abraza ab eius commentariis sunt.

4. Ioannes verò Martinez lib. 1. de Gener. c. 5. q. 1. conlect. 2. sub initio nudam eam propositionem non posuit, sed verbis hisce *verbum Dei, nedum humanitatem, sed hominem etiam assumpsisse*: quo aliquid aliud præter humanitatem assumptum à Verbo fuisse, ac proinde humanam personam eius emuli clamauerunt: licet ex contextu toto de vocibus illum, non de rebus assumptis, disputasse, docuisseque, perspicuum doctis, & sinceris omnibus fuerit. Sed tamen indoctis, & iis, qui cursim, ac sine contextus lectione, & peritratione in eum locum inciderant, ea nota præcauendum fuit, ne aberrarent. Ex quibus planè constat, nihil contra eam propositionem, quam hic examinamus actum hucusque à sancta Inquisitione fuisse, imò neque agi vsquam posse, quin, vt ait noster Vvadingo citandus, contra Ecclesiæ canones agatur.

5. Eius verò attentiori, dissentiorique examini è debita Patribus (præcipuè Augustino magnæ Theologia Parenti) Conciliis, & Ecclesiæ toti (vbi frequentissima est eius propositionis vsurpatio) obseruantia pro virili incubui, quod eam ab aliquibus non solum rejci viderim, sed accipi malè: errorisque, & hæresis ab aliquo, damnari: deceptis illis quidem erroris nota, quam 1. p. q. 4. art. 3. in corp. non huic quidem propositioni, sed primæ, quam Magister in tertio. d. 6. refert, opinioni Angelicus Præceptor iniecit: quæ res aded religionis nostræ sternachum mouit, vt in negatiuæ contradictrix censuras pronus, imò præceptis etiam calamus irer, ni sancti Doctoris, & aliorum, quos, vt Magistros suspecto, amore, & obseruantia teneretur: idcirco hoc nostro singulari, improbòque pro Patrum, & Conciliorum frequentissima locutione, labore contentus rei totius iudicium Doctoribus permitto.

CERTAMEN II.

Eius propositionis veritas in proprio Theologico sensu Augustini, & plurimum Scholasticorum auctoritate salciur.

1. **N**ullo proprio sensu Theologico eam propositionem *Deus assumpsit hominem*, veram esse arbitrantur S. Thomas 3. p. q. 4. art. 3. vbi Caietanus, & post ipsum Dominici Thomistæ Caietanus; è nostra verò Iesuitica, & Thomistica Schola Valentia 3. p. d. 1. q. 4. p. 2. sub init. Vasquez 1. r. 3. p. d. 33. c. 2. 304. in eius art. explicatione. Lugo. d. 13. de iocurat. sect. 2. num. 15. Bernal. d. 26. de incarn. S. 2. §. 8. *Dicit primò*: quoniam omnes communem Theologorum esse sententiam; imò eorum aliqui teste Vasquez cap. 1. oppositam sententiam erroneam censent: nec desunt ex eis, qui post habita Patrum, ita frequentissimè loquentium, vt mox videbimus, reuerentia, hæreticam appellat, vt dixi: fortè, quia tot Patres, & Concilia ita loquentes non viderat, neque satis in eis locutionibus intantum attendere, vel saltem penetrauerat, neque ollatam ipsis ita loquendi occasionem expendere. Cæterum, licet horum sententia communior Theologis sit, ei tamen opposita non sola magna Patrum, & Conciliorum autoritate, sed & Scholasticorum fons, negari minimè post. Atque iuprimis est expressa Magistri Igit. in 3. d. 2. c. *assumpsit ergo, vit. audiendo non esse, qui eam propositionem negant. Et c. si autem queritur, ait, verissimè, & absque ulla ambiguitate dicitur, quia ex quo Deus hominem assumpsit, totum assumpsit*: insuper d. 5. c. *præterea inquiri versus med. Ex Concilio Toletano. 6. item. nos autem circa med. & c. hic à quibusdam item. d. 6. c. ne autem & isti iuncto c. in hac ergo sententia distinct. 7. in 6. siquidem distinctione rem indecissim relinquit.*

2. Præter Magistrum in ea dist. 6. citatur ab aliis præsertim à nostro Vvadingo S. Th. eadem dist. q. 1. art. 2. vbi paululum fauet ad 1. & ad 4. & art. 3. ad 4. vbi ait *proprie, & simpliciter hominem esse unitum Deo. Et opusc. de exposit. Symboli Apost. 4. 5. qui conceptus est. sub init. vbi ait: homo, cui coniunctum est verbum Dei &c. Et sub med. destruitur etiam error Nestorij, qui dicit filium Dei unitum esse homini per inhabitacionem, sed ligè est falsum, quia tunc non esset homo, sed in homine. Richardus in 3. d. 6. a. 1. q. 2. Dyonis. Chartul. d. 5. q. 4. alios referens: insuper S. Thomas ad Anibal. d. 2. q. 2. Guillelmum de Rub. d. 5. q. 1. & 2. vbi etiam Majorem, Aureolum d. 23. refert Hugo Victorin. t. 3. tit. 1. sum. c. 15. Henricus. quod lib. 1. q. 2. Alen. 3. p. q. 6. m. 1. quos sequitur ipse Vvadingo d. 4. de incarn. strenuus quidem ille, & controuersiarum, & Theologia Scholasticæ scriptor, & professor. His adde Doctorem Ioannem Martinez primarium, vt dixi Theologia Complutenfis professorem, & nostrum Ioannem Martinez de Ripalda summæ eruditionis, & dexteritatis Theologicæ ætate nostra virum, (vt doctæ, & subellia eius scripta testantur) qui in eius propositionis defensionem decem circiter retro annos libellum doctum, ingeniosumque & tanto, vt audio, auctore dignum composuit, quem tamen videre non potui.*

3. Et verò aliquorum ex citatis Doctorum autoritas sola (nedum omnium) nobis, & cordato cuius Theologo satis fore videbitur, vt omni apud Scholasticos, vel durissima nota immunem, verique, & proprii Theologici sensus eam propositionem æstimemus, quam tot Scholastici Doctores ex instituto examinautes veram, proprijque sensus iudicauerunt. Præferim nostri Vvadingo, & Ripalda insignes aded (gemine dubitante) Theologi, qui omnibus aduenturorum fundamentis visis, atque perpensis eam nuperimè turati sunt. Sed me sanè iudice & proprij, ac veri eius propositionis sensus confirmationem, eorum etiam auctoritas

authoritas superfluit: video enim illam tot Patrum & Conciliorum Incarnationis fidem contra Nestorianos profitentium testimonio, totque indubitatis Theologicis principiis innixam, ut, etiam si reliqua absent, contra dicere non audeam. Hoc verò certamine solius Augustini testimonia, nec omnia dabo; reliquorum Patrum in sequentibus; & primò, quæ ex ipso recitat Magister in 3. d. 6. à med. ex cap. 3. de gratia noui testamenti: sicut non augetur numerus personarum, cum caro accedit anime, ut sit unus homo: sic non augetur numerus personarum, cum homo accedit Verbo (seu quod idem est, assumitur à Verbo) ut sit unus Christus: q. 73. ex lib. 83. quæstionum id ad Philip. 2. & habitu inuentus ut homo explicans, post apertiorè explicationem quartam ait: In similitudinem hominum factus est; ipse suscepit verum hominem suscipiendo. Habitu inuentus est, ut homo: id est habendo (sive suscipiendo) hominem, inuentus est ut homo: post pauca. Habitu factus est homo, cum indutus est hominem, quem sibi unius, &c. ac statim ferè. Non ergo oportet intelligi mutatum esse Verbum susceptione hominis: sicut nec membra veste mutantur induta: quamuis illa suscipio ineffabiliter susceptioni copularet. lib. 2. contra Maximin. cap. 11. Visibilis in homine apparuit, quem de femina suscipere dignatus est: atque illico subdit: Nos Christum verum hominem suscepisse credimus.

4. Hæc apud Magistrum ibi, & alia d. 2. eiusdem lib. sentent. in super tract. super psalmos ad psal. 63. versu 2. proterge carnem suam in ipso filio, & homine, quem gerebat. Ex quo Ecclesia ser. 6. mai. hebdom. lect. 4. maturin. & serm. 13. de tempore sub init. ad hoc enim Deus hominem suscepit: sub med. Nec horruit Deus hominem induere: tract. 28. in Ioan. Manens Deus accepit hominem, qui scilicet hominem: Ex quo etiam Ecclesia feria 3. post Dom. passionis lect. 1. matut. de agone Christiano cap. 11. init. Non poterat aliter sapientia Dei homines liberare, nisi susceperet hominem: circa med. non enim intelligunt, quid sit aternitas Dei, qua hominem assumpsit: & inferius: Itaque filius Dei hominem assumpsit: post med. nolite timere contumelias, &c. quia si noceret homini, non ea pateretur homo, quem suscepit filius Dei. cap. 18. inf. Nec eos audiamus, qui non verum hominem suscepisse filium Dei. Sic & vestis finem: Si ergo visibilia munda visibilibus immundis contingi possunt, & non inquirari, quanto magis inuisibilibus, & incommutabilis veritas per spiritum animam, & per animam corpus suscipiens toto homine assumpto ab omnibus eum infirmitatibus nulla sua contaminatione liberabit: cap. 19. Nec eos audiamus, qui Trinitatem quidem in una aeterna substantia consentunt, sed hominem ipsum, qui temporali dispensatione susceptus est, autem, &c. cap. 20. Nec eos audiamus, qui sic dicunt ab illa aeterna sapientia susceptum esse hominem, qui de Virgine natus est, quomodo alij homines: & in eodem cap. repetit eam propositionem. De prædest. sanct. cap. 15. init. Respondeatur quæso ille homo, ut à Verbo Patri coæterno in unitatem personæ assumptus: & med. ipsa est illa ineffabiliter facta hominis à Deo Verbo susceptio singularis, ut filius Dei, & filius hominis propter susceptum hominem: & filius Dei propter susceptionem Deum veraciter, & proprie diceretur.

5. Audiatur etiam ep. 66. line. Homo enim assumptus est à Deo: item præf. enarrat. 2. in psalm. 29. longe à princip. forte putet quisquam verum fratres, quia homo ille susceptus à sapientia Dei. infra; dixerunt hominem illum, quem suscepit Verbum, cum Verbum caro factum est, non habuisse mentem humanam: libris autem de Civit. Dei adeo frequens ea propositio vel formalis, vel æquivalens apud Augustinum est, & ex pluribus pauca solum adnotare animus in præsentiarum sit. lib. 9. cap. 17. Incontaminabilis Deus, absit, ut contaminationem timeret ex homine, quo inductus est cap. 21. ut hominem, quem gerebat ad nostræ imitationis temperaret exemplum lib. 10. cap. 2. sub init. In eius ergo nomine vincitur, qui hominem assumpsit, & longè à med. Gratia Dei non potuit gratius commendari, quam, ut ipse vitius Dei filius in se commutabiliter manens indueret hominem lib. 13. de Trinit. cap. 18. Poterat visque Deus hominem sed melius iudicavit, ut de ipso, quod victum fuerat, genere assumeret hominem, per quem generis humani vinceret inimicum, lib. 1. lect. in monte c. 13. sicut in ipso homine quem portabat dominus ostendit: quem recitat Toletana Ec-

clesia in octava S. Ildefonsi lect. 7. Denique factis Baptismi aquis ablendus, med. illo cum Ambrosio cantico Te Deum laudamus: tum ut gratias Deo agerent, tum, ut fidem proficerent, ait: Tu ad liberandum suscepturus hominem non horruisti Virginis uterum. Nec solide quis respondeat, illud suscepturus retere uterum, non hominem, at sensus sit suscepturus uterum Virginis ad liberandum hominem, non horruisti: tum quia uterum Deum suscepit proprie, non autem à Deo susceptus est: tum, quia earum vocum quævis à Verbo vicino capaci regenda est, ut æquiuocatio vitaretur, tunc cordatè vitanda: tum, quia ita regi Ecclesiæ consensus suadet: tum quia iade August. toties ab ipso repetitam propositionem usurpari capit, ut recitata testimonia suadent, pluraque alia à nobis recitanda, nisi præ multitudine pigritiam calamo, tediumque animo generarent. Videatur idem August. t. 9. lib. de Symbolo ad Cathecum. 2. cap. 5. cap. 7. cap. 8. cap. 9. cap. 10. & cap. 12. & t. 3. lib. de fide, & symbolo cap. 4. quorum singulis non semel eandem propositionem usurpar, atque vniuersim quoties de incarnationis mysterio dicebat.

CERTAMEN III.

Proprius, verisque Theologicus sensus eiusdem propositionis aliorum Patrum testimonio illustratur.

1. Ametsi magni Patris, & Doctoris, & planè bonæ Theologiæ Parentis Augustini innumera penè hæc, & alia testimonia contra hæreticos Nestorianos serio, & districtè disputantis, satis verum, propriumque eius propositionis sensum absque vlla Nestorianismi (quam aduersarij meruunt) suspitione suadere videantur: aliorum tamen etiam, & contra Nestorianos pro incarnationis fide pugnantium (à quorum proinde errore proprietate sermonis debebant abscedere) & ita loquentium testimonia subiicienda hæc sunt. Veque Nestorio vetustiorum Boetium lib. de duabus naturis ita loquentem: Homo à Deo qui, assumptus, & Deus homine vestitus, & infra: hominem saluauit, quem assumpsit. Ex Ambrosio in recitato Cantico Te Deum laudamus: Augustino contentientem omitam. Leo Magnus epist. ad Iulian. audiendus in primis erit. Dei, inquit, verbum suscepit hominem, ac rursus: verus homo unitus est Deo. Et serm. 4. de Epiph. recitatus ab Ecclesia in eius festi Domin. lect. 5. sine, ita habet: Creendam esse humanitatem Dei, qua nouissimis diebus unitus est homini: Et serm. 2. de Ascens. proprie tamen illius temporis (passionis) alio ad demonstrandum suscepti hominis pertinuit veritatem: ex quo Ecclesia ser. 6. infra octauam Ascens. lect. 4. 5. Maximus hom. 4. de Pentec. circa med. Prædam enim quodammodo sustulit, cum hominem, quem suscepit, inferni raptum faucibus portauit ad calum: ex quo Ecclesia ser. 3. oct. Ascens. lect. 5. consonat sibi Maximus hom. 1. de Epiphania.

2. Gelasius Cyzicenus lib. de duabus naturis, qui sub nomine Gelasij Pap. extrat tom. 4. Biblioth. Patr. non admodum recentis, tribus sequentium Patrum testimonio contentit; eisque inter alia duarum naturarum in eadem Christi persona veritatem contra Eutycharios, & Nestorianos confirmat. Eustachius Episc. Anthioc. contra Arrian. Ipsa veritate totum hominem induens est Deus perfectè assumens, & infra: homo autem Deum ferens. Eusebius Episc. Palestinen. Ascendens in hominem quem assumpsit: & rursus, quando Verbum incarnatum eum qui ex semine David est, assumpsit, atque Deificat. Athan. Alexandrinus contra Arrianos; Propter hominem Saluatoris nostri, quem propter nos indutus est &c. & iterum: ex Maria &c. hominem, quem assumpsit. Repetit lib. 3. de assumptione hominis idem tamen Nazianzenus episc. 1. ad Cleodimium recitatus à Synodo Chalcedon. inter

alia Patrum testimonia pro duabus Christi naturis ita habet: *Et hominem assumptum pro nostra salute.*

3 Hilarius lib. 11. de Trinitate unum tamen eundemque (Christum) non Dei deificatione, sed hominis assumptione profitetur. Fulgentius lib. 3. ad Trasimundum c. 12. & rursus c. 13. *Hominem susceptum merito Deum dicimus quia susceptus est. S. Ildephorus de Virginitate. Maria c. 6. Deum factum, esseque hominem, ait, non diminutione Deitatis &c. sed assumptione carnis, & participatione hominis: ex quo Ecclesia in descensione Virginis leet. 7. & c. 3. eiusdem lib. de Virginitate. Mariae: Propter assumptionem hominis Dei administratrix est: & inferius: tanta gloria, & dignitas est Virginis filius, ut sit in assumpto homine Deus. Item S. Ignat. Martyr. eiusque Paraphrasies loquuntur. Cyril. Alex. 10. Theol. cap. 4. sub init. quando igitur natura ipse Deus homine assumpto frater factus est nosse sibi item apologeticis pro anathematismo Synodi Alexandrinae aduersus obiectiones Orientalium, & Theodoretum ad Euopium in defensione anathematismi 8. vt veram saepe eandem propositionem supponit, ac defendit Damasc. 3. fidei cap. 20. *Hominem totum, atque omnia, quae hominis natura fert suscepit (Deus Verbum) peccato duntaxat excepto. S. Vigilus Mart. Episc. Trident. l. b. 1. contra Euycherem t. 4. Biblioth. Patr. Aduerte per singula suscepti hominis dispensationem, &c. Glossa in teineal. ad id 2. Genes. faciamus ei adiutorium simile sibi: ait, quia in homine suscepto Ecclesia copulata est Deo. Petrus Chycologus serm. 143. solita emphasi ait: ipse hominem mulieris resumpsit ex utero. Epiphani. in anchorato circa finem; & Rupert. in cap. 1. Ioan. totum hominem assumpsit. S. Bernard. serm. 2. Pentecost. de Christi caelos ascendens triumpho: castus inuentus susceptum in unitatem sua persona hominem, &c.**

4 Anselm. lib. de excellent. Virginis Mariae: ex qua hominem in sua persona unitatem ineffabili fuerat operatione suscepturus. & l. b. de incarnat. cap. 4. lit. c. qui recte suscipit eius incarnationem, credit eum non assumpsisse hominem in unitatem naturae, sed in unitatem personae: & lit. d. Cur autem Deus magis assumpsit hominem in unitatem personae filij, quam in unitate alicuius aliarum personarum, &c. & Coh. 4. quod si Pater in unitatem sua persona hominem assumpsisset, &c. & circa finem: Si hominem erat assumpturus, venturus erat ad pugandum contra Diabolum: sine vero: suscepit eum in unitatem persona hominem, vt dictum est. Eandemque propositionem in Nestorianismo, quem in ea timere aliquis posset, instructa efficaciter obiectione, eiusque docta, & acuta solutione pro virili defendit toto cap. 3. discursu Theologico, & verbis aureis, quae cert. 4. ex ipso recitabimus. Ait vero eo cap. 5. post med. eadem est Verbi, & assumpti hominis persona, ac verus finem: eandem habet cum assumpto homine proprietatum collectionem. Quantum vero concors haec, & frequens tot Patrum loquutio fundamenti in scriptura habeat, satis constat ex Paulo ad Hebraeos 3. vers. 16. quem hactenus ad rem hanc nemo Theologorum expressit, vbi Dei in homines praeter Angelis in mysterio hoc misericordiam, ita scribit. *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahae apprehendit: vbi naturae Angelicae possibile Deo vnioni, hypostatica beneficio apprehensionem nomine concreto Angeli recte explicari supponit, ac docet: Deinde ni periphrasi illa semen*

Abrahae mysterium peractum explicaret, voce hominem, seu homines, quae voci Angeli responderet, explicare deberet. Datis Patribus plures duobus militibus Patres alios adde, qui iam recitandis Conciliis adferunt, siquidem in Chalcedonensi eorum vniter ptingenti circiter interfuerunt.

CERTAMEN IV.

Firmiora adhuc Conciliorum pro eadem propositione fulcra.

1 Tam aperta sunt Conciliorum, & Pontificum contra Nestorium, eiusque semina, & consuetarios errores definitum, & fidem Catholicam profitentium pro ea propositione testimonia, vt mirum mihi fuerit, (an aliis etiam futurum deinceps sit) in ea proprium, Theologicum sensum sapientes, & Catholicos Doctores aliquos negasse, sensumque Nestorianum tenuisse. Audiamus Patres Concilij Tolentini primi, ita fidem mysterij incarnationis confitentes in profess. fidei: *Credimus filium Dei ex utero Virginis assumpsisse hominem.* Deinde Concil. Tolet. 6. cap. 1. *Cum ista Trinitas operata sit formationem suscepti hominis, &c. filium tamen filius accepit hominem in singularitatem persona.* Concilium Tolet. 11. confess. fidei: *credimus personam filij verum hominem assumpsisse de Maria Virgine.* Concil. Francoford. contra errorem Felicii, & Elipandij, vel Nestorianum, vel eius consuetarium episc. ad Episc. Hispaniae confirmata ab Alexandro Papa: *Perfictum hominem assumpsit: idemque Alexander alia sua ad eisdem episc. hominem, quem assumpsit.* Concil. Romanum sub Felice Papa formula fidei Petro Patriarchae Antioch. missa, ait: quod *Verbum caro factum est assumpto homine.* Concil. Lateran. sub Martino Papa 1. cap. duabus Christi voluntatibus haec Athanasij contra Apollinarem verba refert, & laudat. *Diuinitas ergo filij est, qua ponit, & accipit animam hominis, quem indutus est, perfectum enim hominem assumpsit.* Atque ex eiusdem Athanasij simbolo à Concilio, & Ecclesia tota iam pridem recepto ita Ecclesia Dominicus singulis ad primae finem recitat, *sicut anima rationalis, & caro vnus est homo, ita Deus, & homo vnus est Christus.* Vbi vnitus homini Deus aequae, atque aequae vnita sit caro cum Athanasio Ecclesia fateretur. Concil. Alexandrin. episc. ad Nestor. 10. inter epistolas Cyrilli anathematismo 8. *Si quis audeat dicere assumptum hominem coadorandum, & conglorificandum cum Deo Verbo vt alterum cum altero, & non magis vna adoratione colit Emmanuelem, & vniam illi glorificationem adaptat, sciendum quod Verbum caro factum est, anathema sit: vbi assumptus à Deo homo supponitur, ac proinde, & Deum hominem assumpsisse.*

2 Adde idem Concil. episc. ad Clerum, & populum Constantinopol. 11. inter episc. Cyrilli, post medium: vbi ex sententia sua & antiquorum Patrum, Sacerdotum, & Patriarcharum Constantinopolitanorum haec scribit: *Pradicauerunt autem apud vos non duos Christos, sed vnum eundem ipsum Deum Verbum, & haminem secundum carnem, & ex muliere, non tenui quadam conuentione (affectione) & tanquam sola dignitate aequalitate (vt Nestorius aiebat) sed physica vnione coniunctum Deo hominem. Habet autem Concilium hoc auctoritatem Celsissimi Papae, qui illud laudauit, probauitque, vt constat ex eius episc. ad Cyrill. eius Concilij praesidem praecipuum Nestorij impugnatores, fideique contra illum acerimum propugnatores: est autem ea episc. 12. inter epistolas Cyrilli. Habet insuper auctoritatem Conciliorum Chalcedonenfis, & Ephesini, à quibus episc. cum suis anathematismis recepta, & approbata est: Cum autem in Concilio Lateran. sub Martino 1. consult. 5. can. 7. quingue Concilia generalia (in quibus Lateranense ipsum, Chalcedonenfe, & Ephesinum numerantur) eorumque dogmata ad apices vsque tenenda, credendaque esse definiatur, fieri profecto nequit, vt ea propositio Anathematismo illo 8. conueniat, proprium, verum, & Theologicum sensum, in quo Catholicè admittenda sit, non contineat, Nestorianismo sanè, quem Patres, & Concilia recitata per illum propullabant, oppositum: quocirca eorum Doctorum pietas, qui pie Patres, cum ita loquuntur, intellegendos, & interpretandos aiebat, cum laude quidem*

videtur reiicienda. Pia enim locutionis Patrum interpretatio in eas solum propositiones Patrum cadit, quæ aliud agentibus, vel semel, aut iterum vni, vel alteri ex Patribus exciderunt; non autem in eas, quæ à tot tantisque Patribus, & Conciliis serio, & districtè de fide mysterij alicuius contra hereticos in materia earum propositionum aberrantes (vt in præfenti accidit) disputantibus, ac definitibus frequenter, & constanter vsurpantur. Tunc enim, vel proprio illos rigido, & Theologico sensu (vt hætenus contenditur) vel ignoranter, & imprudenter (quod impium planè est) locutos fateri necesse est.

3 Viderunt quidem dilemmatis huius difficultatem, qui in proprium eius sensum absolute docent. Idecirco aliquorum testimoniorum vrgentiorum legitimum sensum in aduersum alium detorqueere conantur, cæterorum verò, pondus pauculis alijs aduertunt, nec satis (meo, & aliorum iudicio) firmis rependere. Atque in primis illud ex Anathematismo 8. ita detorqueunt, vt illud *Anathema sit supra initium eius anathematismi, si quis audeat dicere assumptum hominem, seorsim etiam cadat. Nec videtur illud assumptum hominem esse propositionis damnatæ, scilicet, eoadorandum, & conglorificandum cum Deo Verbo, ut alterum cum altero, nudum subiectum, quod a damnatio supponit, ac proinde fatetur: videant id ex adiuncta saltem aduersatiua anathematis, & non potius vna adoratione &c.* Opponunt insuper Felicis Papæ, Cyrilli Alex. & Ioannis Maxentij testimonia, quibus tamen nihil probari noster Valquez (qui pro illis ea in se stat) aperè demonstrat citato cap. 2. nosque statim clarius, si fieri potest, ostendimus. Nunc autem generatim respondeo. Primum (quod specialibus cuiusque solutionibus validè adspulatur) miraculi instar fore præfatos Patres expressos eius propositionis, & Scriptis suis, & Conciliis, quibus aduerunt, consenseruntque (sunt enim etiam Maxentius Concilij Francofordiensi per recens obieciantem nostrum Bernaleme præcipuus Pater) assertores, cum fidei huius mysterij serio, & ex instituto causa agebatur, eam sibi met contradicentes absolute negasse. Secundò respondeo generatim eorum omnium testimonia trunca, & decurata ab aduersariis opponi: quæ tamen si integre recitentur, ei propositioni non obsunt, imò quandoque suffragantur.

4 Primum est Cyrilli lib. ad Euoipium pro anathematismo in defensione octaua. *Non (inquit) hominem assumptum esse dicimus à Deo Verbo. Sed legatur sequentia, & copulata in secundum habitudinem quandam, quæ extrinsecus intelligatur. Hunc ergo modum Nestorianum assumptionis extrinsecæ, & affectiua solium, quæ à persona vna ad aliam est, negat, non autem phylicæ vnionis, & coniunctionis in persona eadem, vt in Christo fuit, quaque, vt statim subdit, hominem cum factum esse dicimus.* Subdit autem: *Et ob hanc causam excidisse à pietate dogmatum eos, qui audent dicere assumptum hominem adorandum cum filio, & Deo ut alterum cum altero: ecce assumptum hominè à Deo esse supponit in subiecto propositionis, quam damnat, quia de eo dicebatur eoadorandum cum Deo ut alterum cum altero: quare, & hic locus, sicut anathematismus pro ea propositione facit. Quod si eam negaret, non esset eius anathematismi defensio, sed impugnatio, & contradictio. Eundem explicatum apertum habet testimonium Felicis Papæ relatum à s. Thoma arg. sed contra citati 2. 3. 1. p. receptumque, & recitatum à Synodo Calcedonensi act. 1. c. 8. *Ipse (Iesus Christus) est æternus Dei filius, & non homo à Deo susceptus; sed pergit vterius, ut esset alter præter ipsum: quod si vterius adhuc progrediantur, assertam à Felice videbunt propositionem, quam impugnant. Neque enim (adiectu) hominem assumpti Dei filius, esset alter præter ipsum: ergo admittit assumptum esse hominem à Dei filio, vt esset non alter, sed idem cum ipso: ex vulgata iuris regula,**

exceptio firmat regulam in contrarium. Sic, qui dicat alteri. *Non dedit tibi gladium meum, vt proximum interfices: hispanè: non dimiti dinero para que lo ingases: asserit suum gladium, & pecuniam, licet non ad eos fines, & effectus dedisse. Mitto alia, quæ ex Felice recitat Valquez: ad huius fiquidem interpretationis confirmationem videntur satis perspicua, quæ dedimus.*

5 Ioannis Maxentij locus ex r. 4. Bibliot. Patr. dialogo contra Nestorian. longè ante finem est. Ego (inquit Catholicus interlocutor) à Deo susceptum hominem dicere non audeo; sed Deum sine diminutione diuinitatis factum hominem fateor: ne si susceptum à Deo hominem dixerò, unus videatur in filio Dei prædicare personas. Mitto Ioannem Maxentium priuatum Doctorem esse, atque circa incarnationis veritatem Eutychyana hæresis ab aliquibus insinulatam, vt Bellarminus lib. de Scriptoribus Ecclesiast. obseruat, nosque ex alijs obseruauimus: eaque adhuc suspicione remota, eum, vt obiectantes volunt, præcipuum admittimus Concilij Francoford. Doctorem existisse: vbi vt vidimus ea propositio affirmatiua inter cæteras incarnationis dogmaticas posita est. Eligant obiectantes, an dialogus ille ante, vel post Concilium fuerit à Maxentio compositus: si ante: metum eius propositionis ex tercentorum Patrum, qui ei Concilio aduerunt, suffragio, & autoritate deposuit, vt cum eis pro ea suffragium audacter, & sententiam ferret. Si verò conscriptus postea Dialogus fuit, quo pacto propositionem tot Patrum, & sua etiam sententia veram, asserere timeret. Legantur sequentia, vbi merus causam interlocutoris nomine aperuit; quia, inquit, *suscceptor sanctorum neque fidelium Dominus dicitur: hoc est: quia suscipere aliena supposita exemplis datis Deus dicitur: atque ideo Nestoriani, tunc eam propositionem astu hæretico à proprio sensu ad prauum suum, & erroneum detorquebant, vt infra idem Catholicus interlocutor ait testimonio à nobis contra vnicum, proprium eius propositionis sensum, obieciendo: idcirco post verba proxima alia, quæ obiici hic solent, subdit: melius ergo est susceptam à Deo naturam humanam, quàm susceptum à Deo hominem dicere: Sed, si illud propriè melius est huius comparatione, & hoc vtiq; bonum est: sed certè melius dixit, non quidem sensus proprietate, sed astutia; & fraude Nestorianorum attempta.*

CERTAMEN V.

Fundamenta, quæ vnicum verum Theologicum, imò dogmaticum eius propositionis sensum esse suadent, expenduntur.

1 Hætenus eam propositionem veram, & propriam Theologicam esse, Patrum, & Conciliorum autoritate recitatis testimoniis & perpensis, fundatum est: iam verò, & profundiore earundem, & aliarum autoritatum ponderatione, & rationibus Theologicis à priori, vnicum eius propositionis, & Theologicum sensum esse *Deus assumpti humanitatem præsentis certaminis, non opus quidem, vt dicitur, & labor, sed facile negotium lectori fortasse videatur.* Fundamentum primum ex datis testimoniis, & occasione, qua ea Patres, & Concilia scripsere petendum est. Vt enim diximus cert. 3. num. 5. ea, cum Nestorianis, cuiusque gemina ab eis ex instituto impugnabantur, fidemque mysterij incarnationis puram, expugnato eius errore, profitebantur, atque Catholicis profitendam proponebant, prolata, scriptaque sunt: ergo nullo proprio sui sensu eiusmodi propositio significabat personam; Sed proprio, & vnicò significabat naturam. Probatum consequentia: ete-

sim,

nam, si illum alium sensum, quo significaretur personae humanae assumptio propriam haberet, Nestorius, & sequaces eam eo sensu retento admitterent, facileque fideles decipi ab eis possent: quo neque horum sincerae fidei à Patribus, Conciliis, & Spiritu sancto tunc eis assistente caudum, neque haereticorum astui, & malitiae praecautum satis foret: id quod sine Patrum, & Conciliorum iniuria, atque in Spiritum sanctum blasphemiam admitti non potest.

2 Ad haec, si proprius etiam is sensus propositionis illius esset, propositam sibi à Concilio Alex. anathematismo non respiceret, ut respicit Nestorius, sed obuiis vniis amplexaretur: quod, si ob adiuncta alia anathematismo non admittit, in eo saltem Catholicis cum eius dogmate conuenire clamaret, & reliqua anathematismi cum eo primo non constare (ut verè proprio illo sensu admissio non constarent) insultasset. Insuper Theodoretus adeò de Nestorianismo suspectus, ut in Concilio Calcedonensi primum inter Catholicos Patres fuerit admissus (teste Bellarmino de Scripturis Ecclesiasticis) qui què proinde Verba, & apices anathematismi 8. & reliquorum carpsit, ut constat ex lib. Cyrilli ad Euoipium aequiuoco sensu, imò Nestoriano (tunc fortè suo) locuro Cyrillum, & Alexandrinam Synodi Patres minime reticeret. Denique vnicui huius propositionis sensus argumentum est apud Patres omnes, quod cap. 2. citato Valquez obseruat: à nemine scilicet antiquorum Patrum eiusmodi propositioni, adeò tunc frequenti, & visitatae in Ecclesia Dei fuisse reclamatum: esset autem proculdubio reclamatum, atque explicatio sensus proprii Catholici, quo ab alio proprio Nestoriano proposito illa secereretur, ab aliquibus saltem Patribus perita, ne fidelem populum Nestoriano errori obnoxium relinquerent.

3 Secundum fundamentum est ab autoritate Augustini, quam me in ipso legisse recordor (licet memoriam, vbi eius operumegerim, exciderit) ita loquentis. *Haereticum est negare Deum assumpsisse hominem: cui simile est illud, quod ex Augustino eodem in expositione Symboli refert Magister in 3. d. 5. cap. vlt. med. Si quis dixerit equum crediderit hominem (Iesum Christum) à filio Dei assumptum non fuisse, anathema sit: Vbi illud Iesum Christum appositiuè dictum intelligendum est: ac si diceret hominem, qui Iesus Christus est, siue qui assumptione ipsa assumptus homo, & Iesus Christus factus est; alioqui Iesus Christus homo assumptus, ut assumptus iam, & vnitus in factu esse, & cum persona Verbi assumptis, siue ut hic homo terminus assumptus, siue assumptionis à verbo assumptus non est, ut ex Anselmo infra recitando constabit: ex his autem locis ita ad institutum praesens arguitur. Propositio negatiua contradictoria propositionis affirmatiuae, aequiuoca, ac duplicis proprii sensus, & alterius quidem erronei (ut admissio altero huius propositionis *Deus assumpsit hominem* scilicet proprio *Deus assumpsit personam humanam* propositio affirmatiua erit) nequit absolute, & sine sensus distinctione, & explicatione tanquam haeretica absolute damnari: atqui *Deus non assumpsit hominem*, & contradictoria, & negatiua huius *Deus assumpsit hominem* est, & absolute, & absque sensus distinctione vlla ab Augustino damnatur: ergo quia affirmatiua vnici solius sensus, & dogmatica est, scilicet *assumpsit humanitatem*, nec habet alium, scilicet *personam humanam assumpsit*.*

4 Sed quoniam librum de expositione symboli sub eo titulo in Augustino non inueni: ne fortè aliquis memoriae nostrae, & Magistri relationi minus fidat, propositiones ex Augustino recitatas certis aliis locis à me perfectè aequiuocè ab Augustino dictas audiat. Etenim serm. 13. de tempore sic exorditur: *Natiuitatem Domini nostri Iesu Christi secundum carnem, ita Euangelista aperitiuè demonstrans ait: ut ostenderet eum ex Spiritu sancto, & Maria Virgine natum, propter*

haereticorum astuciam, qui negant Deum hominem suscepisse; id autem solum haereticorum proprium censetur, quod haeresis est, eosque haereticos facit; quare, & Augustini tandem ea proposito censetur, qua haereticum dicitur negare Deum assumpsisse hominem. Nec refert sermones illos de tempore non ab omnibus Augustinianis reputari; ij enim, & pauculi Doctores sunt, & de illorum sermonum legitima Augustiniana origine sine vilo fundamento addubitarunt: idcirco editione sua Louanienfes ex corpore sermonum de tempore certo Augustinianorum, in indiculum aliorum, quos cum fundamento Augustini non esse, post accuratum examen iudicarunt, non reiecerunt: quo plures alios ex contentibus aliorum operum Augustini omnino compositos relegarunt: eo solum nomine, quod sub eo titulo, & contextu continuo scripti ab Augustino non fuere.

5 Et cerè sermone 128. de tempore, qui in corpore eius operis (licet non addito in titulis Augustini nomine) à Louanienfis edici fuere, diligentissimus, atque eruditissimus non solum scriptorum Ecclesiasticorum, sed & operum cuiusque examinatur, atque, ut sic dicam, cribatur Bellarminus noster legitime esse Augustini factum ex Doctrina dignitate, & indiculo Possidij, & Bedae commemoratione iudicatur obseruat. vlt. circa opera t. 10. 5. Augusti. decimus tertius autem sermo iste ex illis 128. est. Sed quid plura pro hac Augustini mente circa dogmaticam, certamque eius propositionem *Deus assumpsit hominem* absolute dictae fidei veritatem: quare, & vnicum proprium, & dogmaticum sensum, qui hoc cert. fundatur: t. 3. lib. de fide, & symbolo c. 4. sub med. ita scribit: *Si quis tenuerit Catholicam fidem, ut teum hominem credat esse susceptum (id est corpus &c. factis contra illos haereticos scilicet,) quos multis modis huic mysterio insidiosi praedixerat) munus est. Non esset autem ea propositio absolute fides Catholica, si proprio aliquo sensu significaret assumptam esse personam: nec satis fide munus ille esset contra errores omnes circa hoc mysterium, sed Nestorianus prorsus expostus.*

CERTAMEN VI.

Pro eadem propositione efficax ratio Theologica.

1. Tertium fundamentum veri, vnici, proprii eius propositionis sensus praedicti, adeò frequentis eius apud Patres, & Concilia viurpationis, & censurae tam eius, quam contradictoriae negaturae ab Augustino imper datae Theologicum est: quia vox homo se sola, ac de se se nullatenus significat personam, sed naturam: ergo *Deus assumpsit hominem* solum sign. sicut *Deus assumpsit humanitatem*: quae est de fide propositio, eiusque contradictoria haeretica: antecedens tripliciter probari Theologicè potest; primo ex Patrum, & Conciliorum autoritate. Leontius Bizantinus hypothesis 27. apud Henricum Canisium t. 4. antiquae lectionis: *communiter ab omnibus concessum est, non hominis significare naturam; Petri autem personam. Demasceen. 3. fidei ita cap. 4. inchoat: quod aliud est essentia (quae Patrum, Conciliorum, & Theologorum phrasim idem atque natura est) aliud hypothesis sapienter à nobis dictum est: quodque essentia communem speciem, et personas eiusdem speciei complectentem significet, ut Dominus, & homo. Iustinianus Imperator edicto fidei approbato à Vigilio Papa, ita vniuersim de omni voce praedictum commune substantiale, ac non indiuiduum, specialem, singularem, & propriam substantiam significare tanquam dogma Patrum docet. Omnes Patres consensu docent aliud esse naturam, siue substantiam, & aliud substantiam siue personam, & naturam quidem hoc quod est commune significare, personam verò hoc quod est speciale. Decretum Conci. Florentin. sess. 18. sub medium 9. diuina substantia*

stantia naturam, & essentiam a persona distingui docet, ut communicabile ab incommunicabili, & ut commune à proprio: quare vox homo, quæ speciei, & substantiæ communis tantummodo nomen est, non propriæ, & specialis, personam de se significare non poterit, sed solum naturam.

2. Omnium præclarissimè Anselmus c. 5. de incarnatione non solum id ipsum docuit antecedens, sed solida, subtiliâque fundamenta, tum eius propositionis asserendæ, tum etiam ab obiectionibus liberandæ solito sibi in aliis Theologicis rebus, & ingenij acumine, & profunditate aureis sententiis, & verbis posuit: quas quidem Doctores alij perfunctoriè, nec debita ponderatione videntur legisse; idcirco longius solito eum recitabo. Cum ergo à capitis initio objecisset ex hac propositione Deus assumpsit hominem; (quam cap. 4. sæpè asseruit, eratque eo cap. 5. non semel asseritur) inferri, & esse Deum assumentem, scilicet Verbum, quod persona est, & hominem ab ipso assumptum, qui persona itidem est: ac proinde ea propositione duas personas in Christo Nestorianè demonstrari; negata consecutione rationem his reddit. Nam cum profertur homo, natura tantum, quæ communis est omnibus hominibus significatur: Cum verò demonstratur dicitur hunc, vel illum hominem, vel proprio nomine Iesum personam designamus: quæ cum natura collectionem habet proprietatum, quibus homo communis sit singulari, & ab aliis singulis distinguitur. His sane antecedens posuit, & rationem eius Theologicam, quam secundo loco differemus.

3. Inferius verbis his consonans, & subtiliâ plura è sapientiæ suæ Thesaurò proferens, ait. Cum ergo Verbum caro factum est, naturam assumpsit, quæ sola nomine hominis significatur: non aliam assumpsit personam: quoniam eandem habet (Verbum) cum assumpto homine (ut iam assumpto, ac non solum puro termino assumptionis, seu unionis ad ipsum) proprietatum collectionem. Non enim idem est homo, (ut unionis terminus) & assumptus à verbo homo, id est Iesus: quoniam in nomine hominis, sicut dictum est sola intelligitur natura, in assumpto verò homine, vel in nomine Iesu, intelligitur cum natura, id est cum homine, collectio proprietatum, quæ est eadem eadem assumpto homini, & verbo. Quapropter non dicimus Verbum, & simpliciter hominem eandem esse personam: ne non magis dicamus illum hominem eandem esse personam cum verbo, quam quemlibet hominem? sed Verbum, & illum assumptum hominem, id est Iesum: sicut non credimus eundem hominem eandem simpliciter esse personam cum Deo, sed cum illa persona, quæ Verbum est, & Filius est: ne confiteri videamur ipsum hominem personam eandem esse, quæ Pater est, & Spiritus sanctus. Quid ad rem præsentem illustrius?

4. Probatur secundo illud ipsum antecedens ex solo in Philosophia, & Theologia principio definitionis essentialis personæ, quæ ex Boetio lib. de duab. natur. non semel, & Anselmo c. 76. Monologij sic apud omnes habetur; rationalis natura individua substantia, siue natura rationalis individua? à qua quidem nullatenus Anselmus proximè, & alij discordant, qui per proprietatum cuique propriam collectionem personam definiunt: ex phrasi enim Porphyrij c. de specie individui substantialis, quod persona est, descriptivam definitionem tradunt. Tunc sic persona essentia sua, ita essentialiter individua substantia, & natura rationalis rationem continet (quid quid sit de modo perfectitatis positio superaddito ad personam adæquatè constituendam) ut id, quod individua substantia rationalis non sit, implicet esse personam: ergo, & implicat vocem, quæ individuum substantiam rationalem non significat de se se, ac solam significare personam; atqui implicat vocem illam genericam, seu specificam, atque univèrsam illam vocem communis prædicatæ, etiam substantialis (cuiusmodi vox homo est) de se se, ac se sola significare substantiam rationalem individuum: ergo implicat eandem vocem de se, ac se sola significare

personam, quare essentiam solam, seu (quod idem in re præsentè est) naturam poterit solummodo significare.

5. Tertia demum eiusdem antecedentis probatio ex priori alio Theologico, & philosophico principio petenda est; ex quo proximè positum immediatè deducitur: etenim de conceptu essentiali personæ, ac suppositi est esse substantiam per se omnino: licet ad id, ut nuper tetigi, supra individuum substantiam modum perfectitatis positivum aliqui requirant; alij verò sola negatione essendi in alio satis haberi putent, de quo alibi fufius disputavi. Atqui prædicatum commune substantiale (siue id genus, siue species sit) per se omnino non est, sed in alio: ergo neque est persona: ergo vox, quæ de se, ac se sola substantiam communem sine genericam siue specificam (ut vox homo) significat de se, ac se sola non significat personam, sed essentiam; seu naturam solum, ut affluebatur in antecedenti. Minor proxima probatur, quia prædicatum substantiale commune (siue genus, siue species sit) pars metaphysica individui substantialis est, ac proinde in illo, & in alio, quod metaphysicè componit, est; unde non omnino, & absolute per se. Hoc discursu Nestorianis contenditibus in Christo duas esse personas, quia duæ sunt in illa individua rationales substantiæ, responderunt olim Rusticus Diacon. d. contra Acephalos t. 6. Biblior. Patr. Athabas. in duce via. Maximus Epist. ad Georgium Theodor. Carisiens. Episcop. verbis hisce. Nec satis est ad rationem hypostasis esse naturam compositam cum proprietatibus; sed oportet non esse partem: quia igitur Corpus animatum assumptum est pars Christi, idcirco non est hypostasis.

6. Nec satis est personam debere esse substantiam per se, ac non in alio physicè solum, ita ut pars physica totius physici non sit, ac proinde in illo physicè sit, ac non physicè per se: ut in exemplo humanitatis individua quidem ab his Patribus ostenditur, quæ, licet totum metaphysicum sit, quia tamen pars physica, & in alio physicè est, persona per ipsos, & per veritatem non est: etenim quomodo substantia pars sit, absolute per se non est; cum autem præcisione accedente prædicatum commune ab individuo, in quo est, ut eius pars dividatur; pro eo statim, & præcisione per se absolute esse non potest, ac proinde nequit esse persona. Confirmatur; quia per vos, etsi humanitas Christi individua, & in alio, ut pars metaphysica non sit, quia tamen in alio ordine physico pars Christi est, ac proinde per se absolute, & in omni ordine non est, persona non est: ergo etsi pars physica, & in alio physicè substantia communis non sit, si tamen pars metaphysica, & in alio, ac non per se in ordine metaphysico sit, absolute, & per se, & persona non est. Tertio natura divina pars metaphysica solum personæ cuiusvis in Trinitate est, quam solum metaphysicè componit cum proprietate personali, cui in vnaquaque persona physicè identificatur, & tamen, quia in eo ordine pars cuiuscumque personæ est, atque in alio proinde absolute per se, ac persona non est. Quarto demum rationem nostram, ac solutionis huius impugnationes iam olim dederunt Boetius lib. de duab. natur. longè à princip. ideo hypostases Græci, inquit ille, individua substantiæ vocantur, quia ceteris (substantiis scilicet communibus) substantiæ sunt, & quibusdam quasi accidentibus supposita substantiæque sunt: ac proinde illæ in his, ac non per se, sicut individua substantiæ, metaphysicè etiam sunt: & clarius adhuc, & illustrius Nicetas lib. 2. c. 25. quæ individua Peripatetici vocare solent, ea Doctores Scholasticè placuit appellare hypostases. Hypostases verò dictæ sunt, quia in his genera, & species, quæ circumscripta non sunt, quasi pedem figunt. Iam verò si homo secundum se personam non significat, sed naturam, seu humanitatem, consequens, & certum videtur: tantundem scilicet valere Deus assumpsit hominem, atque

R.P. Christoph. de Ortega, de Deo uno & Trino.

§ § § § § assumptis

assumpsit humanitatem, quod de fide est, eiusque contradictorium hereticum.

CERTAMEN VII.

Euaersionum, & obiectionum praclusione firmiora videntur praefata fundamenta perflare.

Oppones Damascen. citato c. 4. sub init. ita scribentem, *Illud itaque animaduertendum est, quod Diuinitatis, atque humanitatis vox essentias, seu naturas indicat: at Dei, & hominis vocabulum, tum de naturis usurpatur; quemadmodum, cum dicimus, Deus est substantia capsum nomen superans, & vnus est Deus: tum etiam, de personis; nimirum, eo quod specialius est generatioris nomen suscipiente: ut cum Scriptura ait: propterea vnxit te Deus, Deus tuus: video enim hic, & Patrem, & filium designari; & rursus cum ait, homo quidam erat in terra Hus, Iobum enim tantummodo significat: ergo ex Damasceno homo aequiuoca duplicis proprii significati vox est, quorum vnum persona humana sit, proindeque discursus totus Theologicus corrui; atque ea propositio *Deus assumpsit hominem* duplicis etiam sensus proprii aequiuoca proposita erit, non sine distinctione, & explicatione sensus a Catholicis usurpanda: cum illorum alter Nestorianismus sit. Admisit duplicem vocis *homo* significatum Vvadingus ob praefatum Damasceni testimonium, non satis, me iudice penetratum, atque perpenum. Et quidem hoc clato negari merito posset eam propositionem sine sensus explicatione absolute proferri a Catholicis scholasticis non posse: quia frequentissimus illius apud Patres vsus Catholico altero sensu accipi, ac proferri satis euinceret; vbi nulla proferentis de haeresi esset suspicio aut de eius fide addubitatio.*

2 Negativa potius cuius nullus apud Patres vsus est, inde videretur non sine explicatione sensus a Catholico proferenda, si duplicis illius significati proprii vox *homo* foret. Tum etiam ea aequiuocatione, & indifferentia proprii significati in ea voce admissa ex adiuncto Verbo *assumpsit*, satis ad significandam humanitatem determinaretur, vt ex dicendis num. 6. clarebit. Caterum, vt dixi, eam aequiuocationem duplicis proprii significati in hac voce *homo*, aut *Deus* Damasceni verba non suadent. Solum enim ait eam vocem dici etiam de personis, eo quod specialius est generatioris nomen suscipiente: vbi eas voces secundum se, ac nude sumptas substantias communes, ac non personas significantes esse fatetur, iuxta ea, quae ex eius capitis initio retulimus cert. 4. num. 4. licet ex adiunctis alijs vocibus possint significare personas: Quod exempla ab ipso data demonstrant. Personas enim diuinas significat ibi non vox *Deus* solum; sed illud etiam pronomen *tu*, & tuus simul cum illa: & Iobum non solum vox *homo*, sed illa etiam *quidam* & *in terra Hus*; voce autem *homo* cum adiunctis nonnullis vocibus posse personam significare non negamus, sed eas posse de se, & nude sumptas significare, quod & valde diuersum est, & discursui illi Theologico sufficiens.

3 Aliud etiam ad ipsum inducitur Ioannis Maxentij testimonium ex citato Dialogo contra Nestorianos, qui post Verba ex ipso data sic per Catholicum interlocutorem ait: *Dei, & hominis non in naturis, & personis commune est: & post pauca: Homo sicut significat personam, significat naturam: Vnde nonnulli sancti Patres non quidem ad personam, sicut vos, sed ad naturam potius respicientes hominem assumptum a Deo Verbo dicere comprobantur: si autem communis vox naturae, & personae homo est per Maxentium, & sicut significat naturam significat personam; de se, ac nude sumpta in eius sententia personam significat, sicut naturam sensu pro-*

prio, nec naturam solum. Quovisque Maxentij auctoritas in his, quae attinent ad errores Nestorij, & Eutyche. perueniat, dixi cert. 3. num. 8. Sed certe, si verus longius recitaretur, constaret illud *sicut*, & illud *commune est* aequalitatem significandi de se vtrumque de naturam, & personam in voce *homo* ex sententia Maxentij non esse; sed solum posse significare ea voce vtrumque: & nude quidem naturam solum; quippe, quae, vt ex Patribus, & rationibus euicimus, substantiam communem, ac non indiuiduam de se significat, quae persona esse non potest. Cum enim statim Nestorianus interlocutor Catholico confessus in ea vocis *homo* acceptione placide diceret, *sicut naturae, & personae differentiam explicaret*, ita Catholicus recitatis Patribus cert. 4. consonans, post aliquam. *Discernitur ergo persona a natura, quia persona vnam rem indiuiduam naturam significat; natura vero communem cognoscitur declarare.* An his vocem, quae communem, ac non indiuiduam substantiam de se significat, vt *homo*, naturam, non autem personam, de se significare cum reliquis Patribus non fatetur?

4 Oppones tertio vocem *homo* significare personam determinare, nec sudiiferenter solum. Primo: quia iuxta testimonium Damasceni citato c. 4. sub init. & c. 11. relatum a S. Thoma citato etiam 2. 3. *homo est habens humanitatem*: habens autem humanitatem, non humanitas ipsa, vt patet, sed persona est. Tum etiam, quia etsi humanitatem solum ea vox Patrum, & Conciliorum tempore significaret, iam ex consensu Theologorum eius vocis, quae ad placitum semper fuit, significatio personam solum ex multo tempore significat. Quoad Damascenum attinet, ex dictis, & recitatis eius verbis num. 2. constat, voci *homo* secundum se sumptae, ac de se nullatenus illum significationem personae dedisse, sed naturae solum significatum; personam vero non illi tantum, sed illi, & adiunctis quibusdam alijs, quae substantiae indiuiduationem essentialiter in ratione personae includunt designarent: vt eorum coniunctum personam designet, nihilque eorum seorsim: tunc autem sic designata persona verum est hunc hominem esse habentem humanitatem; quia tunc *homo* adiectiue sumitur, qui tamen secundum se, ac de se substantiue solum potest vtrumpari, idemque, atque humanitas significare iuxta latius a nobis dicta tomo de incarnat. controu. vlt. d. de idiomatum communicatione.

5 Illud de consensu Theologorum ad significationis mutationem, quod non semel audiui, infirmum est: etenim non omnes Theologi in eam significationis mutationem conuenerunt, vt constat ex duodecim Doctoribus, qui ei vocis *homo* acceptioni dissentunt. Secundo, quia illi ipsi, qui hoc respondent, quotidie, dum matutinum recitant, aliam pro sola humanitate eius vocis acceptionem retinent, & usurpant, ac nouae illi significationi cum tota ecclesia reclamant, cuius reclamations aduersariorum Theologorum consensus nequit praualere. Tertio, consensus ille Theologorum per inadvertentiam principiorum Theologorum apud ipsos etiam, & Theologos omnes ad vnum, est habitus: vt ex dictis cert. c. 5. num. 1. constat, qui proinde irritus debet haberi. Demum si ea Theologis detur facultas, vt ex libero eorum consensu propositum, & vocum significatum, in quo Patres, & Concilia de fidei mysterio contra haereticos disputantes, atque statuentes eas usurparunt, in diuersum, atque aduersum etiam, vt hic euenit, mutant; nihil in fidei dogmatibus firmum, & stabile Ecclesiae habebitur: siquidem mutata ex libero Theologorum consensu earum apud Patres acceptione, & significatione, & dogmata antiqua haereticos, & explorata apud Patres, & Concilia haereticos dogmata fidei esse poterunt: sique, nec de suo geritatis constantia dogmata fidei sibi blandiri, nec haereticos ad de sua salute desperare debebunt: quippe, quae via se-

bribus homines, ab erroris malitia ad bonam, firmamque salutem tandem aliquando poterunt conualescere.

6 Oppones quædã: homo de se solum significat naturam humanam, seu humanitatem: ergo hæc propositio dogmatica *Deus factus est homo*, eadem cum hæc Eutyriana est, *Deus est factus humanitas*: quare illa non dogmatica, & de fide, sed hæretica erit. Negatur consequentia, licet enim vox *homo* de se, ac se sola humanitatem solum significet ex adiunctis, & cum adiunctis quibusdam personam consignificare potest, vt diximus ex Damasceno, & Anselmo, ex eis autem adiunctis est illud factus est. Cum enim, vt vnum alterum propriè fiat, non autem conuertatur (quod diuersum quidem est proprietate sermonis) in illud, identitas vtriusque in aliquo necessaria sit: illud factus est personalitatem, in qua Deus, & homo idem sunt, designat: & personalitatem quidem, seu personam Verbi naturam humanam sustentantis: quam in simili propositione *Deus est homo* designari, & ideo ex parte Verbiusque extremi subandiri, acurè, & doctè obseruauit Anselmus verbis in medijs ad extrema, quæ ex cap. illo 5. de incarnat. recitabamus cert. 6. num. 2. Sic enim pægit: *Sed quoniam & Verbum est Deus, & ille assumptus homo est homo, verum est scire, quia Deus, & homo eadem persona est; sed in nomine Dei subaudiendum est Verbum, & in nomine hominis subaudiendum est filius Virginis*: Subauditur autem, quod, licet non exprimat, sub significato, & semel propositionis, & coniunctio illo orationis continetur. Instabis hinc: ergo ex adiuncto Verbo *assumpsit*, licet non se solo, significabitur persona humana in hæc propositione *Deus assumpsit hominem*. Negatur consequentia facilius. Nam verà assumptio, & vniuersi realis distinctionem assumentis à termino assumpto necessariè importat: quare implicat Verbum *assumpsit* adiunctum consignificare cum voce *homo* personam: quia nec diuinam, in qua assumens, & assumptus homo, vt assumptus adiectiue, & in facto esse, idem sunt: cum dicat extremorum diuersitatem: neque humanam personam aliam, cum natura humana, quæ solum voce hominis secundum se significatur distincta à Verbo assumente sit: ac proinde aptus, & verus, ac proprius terminus assumptionis per Verbum significatur.

7 Denique oppones: *Deus assumpsit hominem*: ergo *assumpsit hunc hominem, vel illum hominem*: consequentia videtur firma, quia verba, quæ prædicata contingenti subiecto important, faciunt terminum continuum supponi suppositione determinata, vt patet in hæc propositione *homo currit*: ex qua proinde licet inuitabili consequentia sic per discursum inferre: ergo *hic homo currit, vel hic homo currit*, &c. Atque similiter in præfenti materia ex hæc *Deus assumpsit humanitatem*, necessario descensu inferatur: ergo *assumpsit hanc humanitatem, vel hanc humanitatem*: & ratio est: quia actiones inæ contingentes subiecto physica, & reales, ac nõ intentionales, & præcisæ indiuiduis solum, ac non prædicatis communibus secundum se, sed ratione indiuiduorum conueniunt: vnde, & communes voces ad significandum indiuiduum aliquid hoc, vel illud, in quorum aliquo necessario debet exerceri, à propria sua extrahuntur significatione, seu suppositione: vt latius in nostris Dialecticæ summulis docebamus. Consequentia verò illa, etsi nostris Vasquio, & Soario supra non dissonet magis, quàm antecedens, me tamen iudice, hæretica est: siquidem *hic homo*, & *illa homo* personas significant iuxta dogmata Patrum omnium recitata, & omnium Theologorum, nemine excepto doctrinam: de fide autem est Verbum nullam personam humanam assumpsisse contra Nestorium.

8 Idcirco facilè, & bene neganda est consequentia illa cum Anselmo ob variationem suppositionis vocis *homo* in consequenti, cum ex antecedenti *Deus assumpsit hominem* inferatur: ergo *assumpsit hunc hominem*.
R. P. Christoph. de Ortega, de Deo vno & Trino.

Ex adiuncto enim pronomine relatiuo *hic*, & *ille*, quo nota singularitatis, & indiuiduationis ponitur, *homo*, qui de se naturam significabat solum, quia non significabat indiuiduationem, cum illo consignificat personam: ac proinde non magis valet consequentia, quàm si ex parte posita in antecedenti, totum inferretur: in alijs vero exemplis adductis non variatur suppositio: quia in hæc *homo currit* supponitur *homo* pro speciei indiuiduis, seu personis (philosophicis, de quibus statim, & ex quibus ad supposita etiam Theologica ratione materiæ consecutio valet) suppositione determinata: in alia vero humanitas pro singularibus, & indiuiduis humanis naturis. Vnde ob rationem datam licet inferre: ergo *assumpsit hanc, vel illam humanitatem*, licet enim ex parte obiecti idem omnino ipsum *humanitas*, atque *homo* iuxta Patres, & principia Theologica significet; at ex modo significandi illud, vt formam, & partem significet: atque eodem modo indiuiduam humanitatem cum pronomine demonstratio *hæc* ipsi adiuncto: quare neque eo adiuncto variatur suppositio, nec significatur indiuiduum per se, seu persona, sed forma, & pars singularis illius: vox autem *homo*, licet partem eandem significet; at vt formam, & partem non significat: etsi totum, quod persona claudit, non importet: quare aptum est, cum aliud signum indiuiduationem significans, quæ ad rationem personæ, & substantiæ per se requiritur, eius significato accedit, cum illo personam significare.

9 Quoniam verò suppositi philosophici meminimus, eius à Theologico distinctio explicanda est. Cùm enim Philosophis, Trinitatis, & Incarnationis mysteria abscondita omnino fuerint, idem prorsus eis suppositum, quod indiuidua substantia, & natura significabant: quare *hic homo*, idem prorsus, quod *hæc humanitas* significabat: quia ex humanitate singulari, & aliquo alio, siue positiuo, siue negatiuo substantiale aliquid concretum consilari posse ignorabant. Theologi autem, quibus ex Incarnationis, & Trinitatis mysterio aliquid aliud præter singularem naturam substantialem (siue positiuum illud, siue negatiuum sit) in supposito claudi, certum prorsus est, indiuidua adhuc natura, forma, & pars Theologici suppositi est, quæque *hunc hominem* (qui eis nõ solum humanitatem hanc, sed suppositum Theologicum illud sonat, quia illam singularem naturam, non, vt partem, & formam denominantem, sed concretè, atque aptè, vt ex adiuncta singularitatis nota totum, & vt totum significat) constituit, ac denominet: quocirca humanitas apud Philosophos formam, & partem metaphysicam significabat, & vt partem, non quidem suppositi Theologici, sed philosophici, id est indiuidue nature substantialis, à qua erat abstracta, & quam cum indiuiduatione componebat, quod vnicum naturæ substantialis concretum apud ipsos erat, & nomine hominis huius, æquè, atque huius humanitatis significabatur apud Theologos autem cum vterius concretum sit, nempe Theologici suppositi, siue personæ, idem ipsum quod suppositum philosophicum ipsis erat, altero nomine æquè eis significato, forma, seu pars suppositi Theologici est, eaque abstracto solum nomine significatur: concreto verò *hic homo* suppositum Theologicum tantummodo: vnde consequentia illa poterit distingui non incongruè, ergo *assumpsit hunc hominem* philosophicè acceptum, fateor: Theologicè acceptum, nego: quod idem est, ac concedere, assumpsit hanc humanitatem, non autem suppositum, vt ex dictis patet.

10 Quod si istes, *homo*, quia concreta vox est apud Philosophos, & ex primæ institutione non naturam solum præcisam significare, sicut humanitas, sed compositum, seu coniunctum aliquid ex ea, & alio, quod nequit non esse concretum ex illa, & differentia indiuiduali saltem significata confusè, vt nonnullis

video placere. Nihil contra id, pro quo certauimus, euincens: neque enim suppositum, seu personam Theologicam significare obtinebitur. Sed certe mihi vox *homo*, ut dixi, nihil amplius, imo nec Patribus recitatis cert. 6. quam humanitas, scilicet naturam humanam ex parte obiecti sonat: est enim speciei vox, quæ à differentiis indiuiduantibus præscindit, & tunc ab indiuiduis abstrahitur; licet aliter ex parte modi significandi illam sonet. Humanitas enim, & vox quæuis abstracta substantialis naturæ communis præcisionem ipsam mentis nostræ denotat, quæ ad obiectuum significatum substantiæ obiectæ, & significatæ non spectat, sed ad modum nostrum concipiendi, & significandi:

quem tamen vox concreta *homo* non concernit; quare apta est, ut adiuncta altera partis alterius, seu indiuiduationis nota indiuiduum substantiale totale, & totaliter, quare, & suppositum, & personam significet. Ex quibus omnibus, si iudicio fiderem meo non solum veram in sensu proprio Theologico eam propositionem *Deus assumpsit hominem* concluderem, sed & dogmaticam: quare & eius contradictorium *Deus non assumpsit hominem* prorsus ab scholis Catholicis relegandum censerem. Sed ut initio huius quæstionis professus sum, eius propositionis procuratorem solum ago, non iudicem: totiusque causæ iudicium Doctoribus megrum esse volo.

